

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM
Język polski
Poziom podstawowy

Listopad 2020

Zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Zadanie 1.

Justyna Sobolewska, *Kiczowaty kostium Zagłady*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.1.	B	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.2.	a) Pytania zostały użyte ironicznie/ zostały użyte w funkcji ironicznej. b) Np.: – <i>Sceny wyciskające tzy – konieczne.</i> – [...] <i>wierność faktom – zupełnie niekonieczna</i> – <i>Warto wczuwać się w bohaterów – zwłaszcza w Josefa Mengele.</i>	2 pkt – poprawne określenie funkcji oraz podanie cytatu 1 pkt – poprawne określenie funkcji, ale podanie niewłaściwego cytatu lub brak cytatu 0 pkt – udzielenie błędnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.3.	Np.: wymyślić coś, wyobrazić sobie coś, oddać się fantazjowaniu na jakiś temat	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.4.	Np.: – Ponieważ pisarze przestali traktować Auschwitz jako miejsce szczególne. – Dlatego, że coraz mniej jest świadków Zagłady, którzy mogliby zaprotestować. – Ponieważ pisarze przestali wyobrażać sobie Auschwitz jako rzeczywiste miejsce Zagłady. – Twórcy bestsellerów uważają, że wszystko można wymyślić.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.5.	Np.: – Treść bestsellerów o obozie w Oświęcimiu nie ma nic wspólnego z faktami historycznymi. – Książki te są pełne błędów historycznych i faktograficznych. – Utwory poświęcone tej tematyce są pełne nadinterpretacji, przeinaczeń. – Bestsellerzy o Auschwitz budują całkowicie nieprawdziwy obraz rzeczywistości łagrowej.	2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi lub podanie trzech błędnych odpowiedzi albo brak odpowiedzi
1.6.	Np.: – Metafora dotyczy literatury pozbawionej wartości artystycznej, wykorzystującej temat Zagłady, aby w łatwy sposób wzbudzić emocje u czytelników. – Mierna (kiczowata) literatura, która udaje literaturę obozową (kostium), traktuje Zagładę jako popularny temat literacki, a obóz jako „atrakcyjne” czytelniczo tło romansowych zdarzeń. – Temat Zagłady jest kostiumem (rzekomo atrakcyjnym tłem) w literaturze popularnej, co pozwala ocenić tę literaturę jako kiczowatą (bez wartości i w złym guście).	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.7.	a) Np.: – Prawdziwe opowieści oświęcimskie przedstawiają fakty związane z doświadczeniem obozowym. – Wiarygodne teksty oświęcimskie ukazywały dramatyczne, traumatyczne doświadczenia więźniów obozu, a nie historie chwytające za serce i podnoszące na duchu. – Auschwitz był miejscem masowej zagłady, a doświadczenia obozowe nie są „pokrzepiające” – ukazują zło i stanowią ostrzeżenie przed złem. b) Np.: – Tadeusz Borowski, tytuł opowiadania, np. <i>Proszę państwa do gazu</i> , lub zbioru opowiadań <i>Pożegnanie z Marią</i> – Gustaw Herling-Grudziński, <i>Inny świat</i> – Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> – Zofia Nałkowska, <i>Medaliony</i>	2 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi 1 pkt – udzielenie jednej poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Hanna Jadacka, Żeńskie formy tytułów, stanowisk oraz nazwisk

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
2.1.	Np.: Kobiety zdobyły wykształcenie i awansowały, a nie było odpowiednich nazw żeńskich w języku.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.2.	Np.: 1. niedostosowanie systemu języka 2. konieczność zachowania prestiżu kobiet i ich stanowisk	2 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi 1 pkt – udzielenie jednej poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.3.	Systemowy problem polega na: – braku odmiany jednego ze składników związku (w języku polskim wyrazy się odmieniają) – polszczyzna wymaga zgodności rodzaju między wyrazem określanym i określającym <i>Wystarczy podanie jednej przyczyny problemu.</i>	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.4.	A	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.5.	A Np.: Ten wyraz w języku polskim występuje w innym znaczeniu (oznacza „materiał pokrywający meble”).	2 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi i podanie uzasadnienia 1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi, ale błędne uzasadnienie lub brak uzasadnienia 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.6.	Np.: Wzrost wykształcenia i aktywizacja zawodowa kobiet w XX wieku wymagały użycia żeńskich form tytułów i stanowisk. Utworzenie ich okazało się trudne z powodu nieprzystosowania systemu języka i braku akceptacji społecznej dla niektórych nazw żeńskich. Narażony był prestiż kobiet pełniących nowe funkcje i powaga tych tytułów. Ustalenie normy poprawnościowej ciągle jeszcze sprawia problemy użytkownikom języka i lingwistom.	3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia lub logicznej spójności streszczenia 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia oraz logicznej spójności streszczenia 0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi

Zadanie 3.

Przykładowy plan rozprawki

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cku.edu.pl).

Temat 1. Jak wprowadzenie obrazów przyrody do utworu wpływa na przesłanie tego utworu? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanego fragmentu *Chłopów* Władysława Stanisława Reymonta oraz wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

1. Wstęp

Zdający pisze wypowiedź argumentacyjną. Temat wymaga sformułowania tezy i podania argumentów potwierdzających postawioną tezę.

2. Argumenty

- W argumentacji piszący musi powiązać **opis przyrody** w literaturze lub obrazy przyrody w filmie (lub malarstwie) z **przesłaniem utworu**, tzn. uzasadnić, że na przesłanie dzieła składa się użycie przez artystę tego motywu.
- W *Chłopach* impresjonistyczno-symboliczne opisy przyrody służą mityzacji świata przedstawionego i podkreślanii związku ludzi mieszkających na wsi z naturą (naturalizm), a szczególnie z ziemią (najwyższa wartość w życiu opisywanej wspólnoty).
- Zdający powinien odwołać się do tomu I pt. *Jesień* i podać konkretne przykłady.

3. Przykłady innych tekstów

- *Ballady i romanse, Sonety krymskie, Pan Tadeusz* A. Mickiewicza
- *Wichrowe wzgórza* E. Brontë (powieść lub film)
- *Nad Niemnem* E. Orzeszkowej (powieść lub film)
- *Ludzie bezdomni* S. Żeromskiego
- młodopolska liryka pejzażowa – podkreśla dekadencją wrażliwość artystów tej epoki
- *Jądro ciemności* J. Conrada
- *Przedwiośnie* S. Żeromskiego (tytułowy motyw metaforą sytuacji Polski po odzyskaniu niepodległości)
- malarstwo naturalistyczne i impresjonistyczne

4. Podsumowanie rozważań, ostateczne sformułowanie własnego stanowiska

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Przykładowy plan interpretacji utworu poetyckiego

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność odbioru, analizy i interpretacji utworu literackiego oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

1. Koncepcja interpretacyjna

- Poeta wygłasza w swoim sonecie potępienie młodości oportunistycznej, interesownej, materialistycznej, pozbawionej ideałów, a pochwała idealizm, nawet szaleństwo (*Don Kichot*) w perspektywie *przezornej starości*, kiedy *orle skrzydła los zamienia na pióra flaminga* (ptaka brodzącego w wodzie z pochyloną głową szukającego pożywienia, będącego symbolem starości).
- Utwór wpisuje się w tradycję konfliktu idealizmu z racjonalizmem lub młodości ze starością.
- Wiersz jest sonetem.

2. Rozwinięcie

Konteksty:

- A. Mickiewicz, *Oda do młodości*
- A. Mickiewicz, *Polaty się tzy...*
- M. Cervantes, *Don Kichot*
- Mit ikaryjski

Teksty odwołujące się do konfliktu idealizmu młodości z racjonalizmem wieku dojrzałego.

3. Podsumowanie rozważań

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja interpretacyjna	<p>Oceniając pracę pod względem koncepcji interpretacyjnej, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworem oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedosłowne w utworze.</p> <ul style="list-style-type: none"> – 9 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne – 3 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworem – 0 pkt – brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem 	0–9
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	<p>Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trafna – czy zawiera wyłącznie powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu, – pogłębiona – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, lecz także w kontekstach. <ul style="list-style-type: none"> – 15 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 10 pkt – uzasadnienie trafne, ale niepogłębione – 5 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację 	0–15
Poprawność rzeczowa	<p>Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe <p>Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.</p>	0–4
Zamysł kompozycyjny	<p>Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. <ul style="list-style-type: none"> – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego 	0–6
Spójność lokalna	<p>Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach.</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenia spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna 	0–2

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii koncepcja interpretacyjna, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: koncepcja interpretacyjna, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

GRJLA21HE1

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy z języka polskiego – p. podst. i p. rozsz. (masz dostęp do 31.01.2022 r.)

ZDAJ MATURE

się na sprawdzoną pomoc

Nie wiesz, od czego zacząć przygotowania do matury?
Skorzystaj ze sprawdzonej pomocy!

PAKIETY **-15%** SPRAWDŹ